

A Nemzetközi
Zöld Kereszt
Magyarországi Szervezete
a környezetért

1994–2014

Green Cross

20 éves a Magyarországi
Zöld Kereszt

**20 ÉVES A MAGYAR
ZÖLDKERESZT MOZGALOM**

A kiadvány áttekintést ad a Magyarországi Zöld Kereszt elmúlt két évtizedéről, a környezetvédelem érdekében végzett tevékenységéről.

Szerkesztők:

dr. Tarján Lászlóné

dr. Jancsó Gábor

Pálmüller József

Szakértői összefoglalók:

Köveskúti György

Kiss János Ferenc

Papp Endre

Pálmüller József

dr. Tarján Lászlóné

dr. Jancsó Gábor

Lektorálta:

dr. Király Pál

Heraldika Kiadó, 2014

BEKÖSZÖNTŐ

Immáron húsz év telt el megalakulásunk óta. Ennyi idő már elegendő ahhoz, hogy áttekintsük és értékeljük munkánkat, és azt a nagyközönség elé tárjuk. Két évtized eredményeinek és küzdelmeinek számbavétele kapcsán engedjék meg, hogy én most "csak a szépre emlékezzek."

Mihail Gorbacsov úr, a Nemzetközi Zöld Kereszt elnöke ajánló levelében javasolta Antall József miniszterelnök úrnak a nemzetközi szervezet mintájára a Magyarországi Zöld Kereszt megalakítását. 1994. június 5-én a Szegeden megtartott környezetvédelmi világnapon dekrétum született a Magyarországi Zöld Kereszt megalakításáról.

1994. június 27-én a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztériumban megtartott alakuló ülésen engem ért az a megtiszteltetés, hogy az egyesület elnökének megválasztottak.

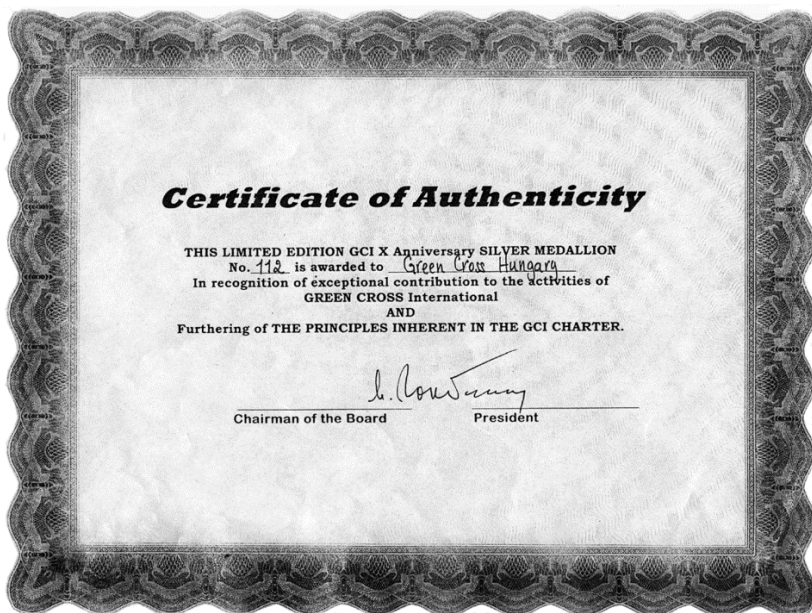
Genf, 1995

*Mihail Gorbacsov a Nemzetközi Zöld Kereszt elnöke és
dr. Tarjánné dr. Tajnafii Anna Magyar Zöld Kereszt elnöke
aláírja a Magyar Zöld Kereszt felvételét.*

A Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület 1994 augusztusában került bejegyzésre, 1998. január 1-től közhasznú szervezet.

A Nemzetközi Zöld Kereszt (Green Cross International; a továbbiakban: GCI) 1995 decemberében ismerte el és vette fel tagjai sorába a magyar szervezetet.

A GCI 2003. május 30-31-én fennállásának tíz éves jubileumi ülésén Genfben a Magyar Zöld Keresztet "Zöld Kereszt ezüstéremmel" tüntette ki.

Meghatározó élmény volt számomra a Fővárosi Állatkerthben megtartott második zöldkeresztes gyermek karácsony, amelyen mintegy 800, főként intézetben nevelkedő és vidéki gyermek vett részt.

Sikeresek voltak az évenként megrendezett országos környezetvédelmi gyermekrajz pályázatok, amelyeknek témái mindig a környezet- és természetvédelem egy-egy területére irányította az ifjúság figyelmét. A díjkiosztó ünnepségekre a környezetvédelmi világnaphoz kapcsolódóan került sor, majd a kollekciót több budapesti és vidéki iskolában vándorkiállításként bemutattuk.

Felejthetetlen esemény volt a 2000. május 27-ei budapesti Nagyrét-Hûvösvölgyi rendezvényünk, ahol környezetvédelmi vetélkedő után lovas programmal, és íjászbemutatóval kápráztattuk el a gyermek-sereget és kísérőiket.

Az ünnepségen részt vett a Nemzetközi Zöld Kereszt titkára, az Olasz Zöld Kereszt elnöke és az Orosz Zöld Kereszt igazgatója is.

A sikereken felbuzdulva a legjobb alkotásokkal beneveztünk a Nemzetközi Zöld Kereszt "Föld Charta" Ifjúsági Vetélkedője nemzetközi versenyre, amelyen 30 ország gyermekrajz pályázata vett részt. Három korcsoportban, két első és egy második díjat hoztunk el. Győztes kis csapatunkkal részt vettünk a Velen-cében ünnepélyes keretek között megrendezett díjkiosztó ünnepségen, ahol a nemzetközi bíráló bizottság kiemelte a környezeti szemléletformálásban elért magyar eredményeket.

Beköszöntőmet ízelítőnek szántam azzal a szándékkal, hogy a sokirányú tevékenységünkről szóló beszámolókat szíves figyelmükbe ajánljam.

NÉHÁNY GONDOLAT A ZÖLD KERESZTRŐL ÉS PROGRAMJAIRÓL

Az 1994 júniusában megalakult Magyarországi Zöld Kereszt a Nemzetközi Zöld Kereszt szervezet nemzeti tagszervezete.

A Zöld Kereszt mozgalom Magyarországon igen megbecsült múlttal rendelkezik. A harmincas években indult és a háború után felfüggesztett mozgalom elsősorban anya- és gyermekvédelemmel, szociális gondozással, valamint megelőzéssel, egészségügyi felvilágosítással foglalkozott. Az újra alakult Zöld Kereszt – a tiszteletreméltó hagyományokat megbecsülve –, elsősorban környezetvédelemmel és természetvédelemmel foglalkozik.

A nemzetközi szervezet főleg a világméretű környezeti problémák megoldásának szenteli a figyelmét. Alapvető célja az ember által okozott ökológiai katasztrófák okainak a feltárása, s javaslattétel ezek elhárítására és megelőzésére. Különösen fontosnak tartja a globális és regionális környezeti gondok közös erővel, nemzetközi összefogással történő folyamatos enyhítését.

Korszerű környezetpolitikai alapelveként a fenntartható fejlődést fogadja el, amely az általános fejlődés folyamatában következetesen törekszik az egyensúly fenntartására. Vallja, hogy mindez csak a természeti erőforrásokkal való ésszerű, hosszú távon is takarékos gazdálkodással, s környezetkímélő termelési, fogyasztási magatartásforma és gyakorlat kialakításával érhető el.

Ennek jegyében a nemzetközi szervezet tevékenykedni kíván a helyes környezeti tudat formálásáért, az oktatásért és nevelésért, valamint a világszerte megszervezendő naprakész környezetvédelmi kommunikációs hálózat fejlesztésért. Javasolja to-

vábbá egy olyan nemzetközi ökológiai törvény megalkotását, ami alapja lehet a józan nemzetközi környezetpolitikának.

A Magyarországi Zöld Kereszt – elfogadva és követendőnek tartva a nemzetközi szervezet programját és célkitűzéseit – a nemzetközi koncepció keretei között elsődlegesen a hazai környezetvédelmi problémák megoldásáért, s a természeti környezet megőrzésért kíván munkálkodni. Hazánk sajátos földrajzi helyzetéből adódóan fontosnak tartja annak felismerését is, hogy nélkülözhetetlen a regionális környezetpolitika, mivel a határokon is áttérjedő környezetszennyezés és annak megelőzése csak a szomszédos országokkal közösen kidolgozott programokkal valósítható meg.

A Magyarországi Zöld Kereszt programja:

- támogatni kívánja a nemzetközi környezeti és természetpolitikai koncepciót,
- a természeti erőforrásokkal való ésszerű és takarékos gazdálkodást,
- a nemzeti természet megőrzési programon keresztül a természeti értékek megóvását, a bioszféra sokszínűségének a megőrzését,
- a káros környezeti hatások megelőzése, a visszafordíthatatlan ökológiai károk megelőzése érdekében, azaz ennek a témának - mint napi gondnak - tudatosítása, különösen az ifjúság körében. Fontos cél a környezeti szemlélet és tudatformálás, az oktatás, nevelés és a kommunikáció fejlesztésének elősegítése is,
- a hulladékgazdálkodás társadalmi támogatása, a háztartási hulladék szelektív gyűjtésének szervezése, a vásárlási szokások orientálása a környezetbarát termékek irányába,
- a volt szovjet katonai bázisok környezetszennyezésének rehabilitációjában való részt vétel,

– a Balaton ökológiai állapotának és annak vízminőségét szolgáló program társadalmi támogatása,

– az ökoturizmus széles körű elterjedésének előmozdítása.

A Magyarországi Zöld Kereszt a környezet-egészségügyi politika európai alapidokumentumának szellemében hitet tesz amellett, hogy az egészséghez és a jóléthez tiszta, harmonikus környezet kell, s hogy a környezet jó minősége nemcsak az egészség megőrzésének, hanem az ember túlélésének is alapfeltétele.

dr. Tarjánné dr. Tajnafői Anna
Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület elnöke

A magyarországi zöld kereszt alapító tagjai

(1994. június 27.)

Tiszteletbeli elnök:	Láng István akadémikus
elnök:	dr Tarján Lászlóné
társelnök:	dr Jancsó Gábor
Vezetőségi tagok:	dr Iványi Ildikó
	Marek Miklós
	Pálmüller József
	Papp Endre
	Pálfalvy Zoltán
	Imre Mária
	dr Ress Sándor

A Zöld Kereszt taglétszáma az elmúlt évtizedekben erősen fluktuáll. A vezetőségben csak kisebb változások történtek. A 2014 január 22-ei közgyűlésen elfogadott határozat szerint az elnökség létszáma - az Alapszabálynak megfelelően - elnök és hét fő, a következőképpen alakult:

elnök: dr Tarján Lászlóné

társelnök: dr Jancsó Gábor

Vezetőségi tagok:

Pálmüller József	titkár
Imre Mária	ügyvezető titkár
Marek Miklós	külső kapcsolati referens
Tylli Gabriella	kulturális referens
Kiss János Ferenc	energia referens
Köveskúti György	erdészeti referens

A Zöld Kereszt kapcsolatai

Együttműködési megállapodásunk van:

- Környezetvédelmi Szolgáltatók és Gyártók Szövetségével
- A Barcsi Környezetvédelmi Egyesülettel
- A Bárczi Gusztáv Gyakorló Általános Iskolával
- A Krisna-völgyi Öko Alapítvánnyal
- A Kertészet és Kertbarátok Szövetségével

Együttműködünk:

- Az Országos Erdészeti Egyesület szakosztályaival
- Az Erdei Iskolákkal
- Az Építéstudományi Egyesület (ÉTE) Környezetvédelmi Szakosztályával
- MTESZ Környezetügyi Szervezetével
- A Nemzeti Parkokkal
- A Balaton Fejlesztési Tanáccsal
- A Balatoni Szövetséggel
- A Balatoni Fürdőegyesületek Szövetségével
- A Zöld Gyûrû Alapítvánnyal

A ZÖLD KERESZT EGYESÜLET ERDÉSZETI SZEKCIÓJÁNAK TEVÉKENYSÉGE

Az Erdészeti szekció a Zöld Kereszt Egyesület irányelveinek és célkitűzéseinek megfelelően: fő feladatnak tekinti természeti értékek védelmére irányuló képzést, elsősorban az iskolák és a fiatalok számára.

Ennek érdekében kapcsolat tart a természetvédelmi szervezetekkel, a Nemzeti Parkokkal, az Országos Erdészeti Egyesület illetékes szakosztályaival, kiemelve az Erdő a közjóért szakosztállyal és az Erdei Iskolákkal.

Támogatja és segíti a Madarak, Fák Napja mozgalmat, a fővárosi iskolák, oktatási intézmények rendezvényeit.

A főcél az, hogy már gyerekkorban kezdődjön el az értelmes természet- és környezetbarát szellemű tudatra való nevelés, amely elkíséri az embert egész életében

A Matula Természetvédelmi Nyári táborokban előadásokat tartva ráirányítjuk a figyelmet az erdő, a ligetek, parkok, fasorok sokrétű hasznára, a fajok, védett növények, állatok ismertetésére, az erdőbeni viselkedés fontosabb szabályaira.

Ismertetjük Fekete István neves író és természetbúvár életművét, regényeit, könyveit, amelyekből csodálatosan áradnak ki hazánk természeti értékei. Megkapóan ábrázolja a természeti értékeket szerető és védelmező embereket, a művekben szereplő

kedves állatokat. A nyári táborok során szerzett ismeretek, élmények készítetik a fiatalokat, hogy vegyék kézbe és olvassák a kiváló író könyveit és verseit, és a tapasztalatokat, az ismereteket terjesszék iskolákban, otthonokban.

A Zöld Kereszt Egyesület kapcsolatot kíván teremteni a szomszédos országok hasonló egyesületeivel. Az együttműködés gyümölcsöző lehet a környezet- árvízvédelem terén, segítené a hivatali szervezetek munkáját. Az Erdészeti Szekciónak erdészeti-vadászati vonalon már van kapcsolata a Felvidékkel, Kárpátaljával és Erdéllyel, un. régió vonatkozású rendezvényekkel. A kölcsönös együttműködés hozzájárulna bizonyára a szomszédokkal való jó viszony erősítésére is.

A Főváros a jövőben tervezi a Városliget rekonstrukcióját:

– új múzeumok, bemutató komplexumok felépítését.

Az MZK Egyesület az illetékesekkel közösen kéréssel fordult a fővároshoz a természeti értékek ismeretét és védelmét szolgáló állandó jellegű bemutató létesítésére. A nagyközönség, az iskolák és a fiatalság részére fontos lenne a bemutató létrehozása, tekintettel, hogy nagymérvű rongálás, pusztítás tapasztalható a természeti értékekben.

Az Erdészeti Szekció a fentiekkel kapcsolatban vállalja lehetősége szerint közreműködését a hasznos terv megvalósításában.

Az elmúlt években a Szekció a feladatának megfelelően sok rendezvényen vett részt és aktívan közreműködött. Néhány kiemelkedő rendezvény, esemény:

- Országos környezet- természetvédelmi találkozó (Bakonybél, Zala, Szombathely).
- Zöldenergia termelés - és hasznosítás rendszere c. tudományos konferencia (Gyöngyös).
- Dunavarsány térségben a természeti értékek védelmében nyújtott segítséget.
- Budakeszi Vadasparkban, a Városligetben és Csepel iskoláiban, több kerület oktatási intézményeiben ugyancsak Madarak, Fák Napja rendezvényeiben és Fekete István emlékkiállítás szervezésében nyújtott segítséget.

Felkérésre előadásokat, szakmai bemutatókat tartottunk a Börzsönyben működő Erdei Iskolákban és a bakonyiakat is támogattuk.

Az erdészeti szekció Köveskúti György aranyokleveles erdőmérnök vezetésével működik.

Tagjai: dr. Király Pál
 Mohácsi Dániel
 dr S. Nagy László
 dr Sipos Árpád
 Tollner György
 dr. Tarjáné dr Tajnafői Anna

A széleskörű szakmai tudással és gyakorlattal rendelkező tagtársak sokoldalúan járulnak hozzá a Szekció eredményes munkájához. Dr. Király Pál mint az Erdészeti és faipari híradó főszerkesztője, a lapban széleskörű, mindenre kiterjedő tájékoztatót nyújt a Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület tevékenységéről, az elért eredményekről, a nehézségekről és gondokról.

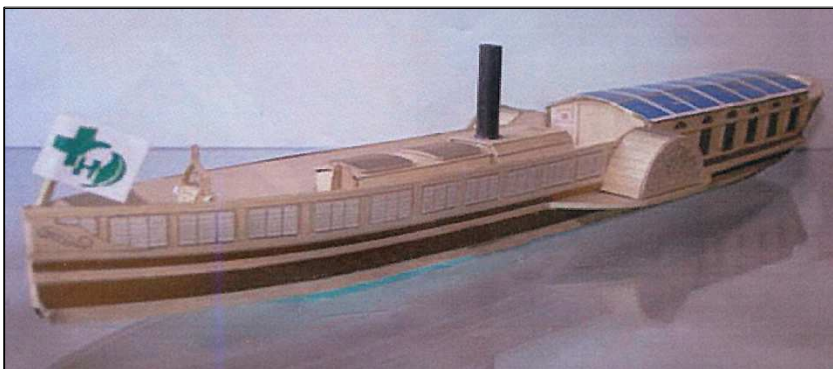
ZÖLDENERGIA TAGOZAT

1996-tól a Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület tagszervezete a Széchenyi Hajós Egylet Népfőiskola Alapítvány. Az eddig végzett munkájáról és a jövőképeről szóló beszámoló készítője: Kiss János Ferenc, a Széchenyi hajós alapítványi ügyvezető elnöke. Szakírói nevén: Danubius Robin.

Széchenyi hajós alapítványunk 1996-2003 között a Zöld Kereszt Szigetközi vízi ökoturizmus és Széchenyi lakóhajó célú Zöld Kereszt munkabizottsági munkát végzett. A munkabizottság tagja volt: Werbőczy Nándor, Wittinger Gáspár és Kiss János Ferenc. 1996-ban a Magyar Innovációs Szövetség Millecentenárium programokhoz kapcsolódó "LÉPÉS A JÖVŐBE" című pályázaton "SZIGETKÖZI HAJÓZÁSÉRT" című kollektív (Dr. Csemez Attila, Szabadi Kálmán, Kiss János Ferenc) pályamunkánk díjazást kapott. 1996-ban Szigetközi tájvédelmi körzeti vízitúra vezetői tapasztalatok alapján kezdeményezői voltunk a Magyar Szabványügyi Testületnél az ökoturizmus szabványosítás hazai beindításának. 1997-ben a HANNOVER EXPO 2000 világkiállítási magyar megjelenésre kiírt civil pályázat keretében a magyar gazdasági miniszteri biztos megvásá-

rolta Széchenyi lakóhajós HANNOVER EXPO 2000 megjelenés célú Széchenyi Hajós Egylet Alapítvány pályázatunkat.

2012/27/EU energiahatékonysági és 2010/31/EU épületenergia irányelvek alapján remélhető, hogy Zöld Kereszt zöldenergia tagozat Zöld Magyarországért® minősítő védjegyű K+F nonprofit munkaként koordinálhatja azokat is, akik az 50-100% épületi zöldenergia és legalább 50% épületenergia rezsi-költség csökkentő megoldásokhoz szükséges Európai Energia Hatékonysági Alap hazai banki Széchenyi Beruházási Zöldenergia Hitel innovatív refinanszírozási eszközökkel rendelkeznek.

A Zöld Kereszt tagszervezete a Széchenyi Hajós Egylet 2013-ban lakóhajó megépítési projektet indított zöldáramos villanymotor meghajtással /napelemes/

TERMÉSZETKÖZELI SZENNYVÍZTISZTÍTÁS ÉS MEGÚJULÓ ENERGIA

Somogyvámos elkülönülő részén helyezkedik el a Krisna-völgy Indiai kulturális Központ és Biofarm. A 266 hektáros Krisna-völgy 160 főt számláló állandó lakója krisnahívő vallási közösség. A völgy lakói példászerű életmódjukkal bemutatják, hogy miként valósítható meg a fenntarthatóság a gyakorlatban, egy csaknem teljesen önellátó falu élettevékenységében.

A falu életének, tevékenységének nyíltsága és nyilvánossága, a rendkívül vonzó környezet, a különleges esztétikai élményt nyújtó létesítmények eredményezik a völgy látogatottságának folyamatos növekedését. A nyári idegenforgalmi szezonban a látogatók száma esetenként több száz főre tehető, általában több órás, egész napos időtöltéssel, fogyasztással.

A fenntarthatósági törekvésektől elválaszthatatlan a vizek, a levegő tisztaságának megóvása, megújuló energiafelhasználás. A völgy vízellátása saját forrásból, kútból történik. A használt víz saját területen belüli kezelése, hasznosítása az önellátás igénye szerint a szennyvíz tisztítására különleges követelményeket támasztott: zavaró hatások nélkül illeszkedjen a völgy természetes környezetébe, mesterséges energiafelhasználás nélkül működjön, egyszerű betanítható kezelést igényeljen, feleljen meg az időszakonkénti idegenforgalmi csúcsterheléseknek, feleljen meg a balatoni vízgyűjtőre előírt szigorú előírásoknak,

A kissé hosszás vizsgálódás, és előkészítő munkák után 2009 júniusi műszaki átadással készült el a szennyvízkezelő létesítmény, amely a Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület alapító tagjainak, Pálfalvy Zoltán és Papp Endre tervei és szervező munkája eredményeként, az Élővíz Kft. vállalkozásában valósult meg.

A szennyvízkezelés a Kickuth-féle nád gyökértéri eljárás, utótisztító-tározótó, és öntözött energia ültetvény koegzisztenciája. A szennyvízkezelés, tisztítás, felhasználás tulajdonképpen a természetben lejátszódó folyamatok tudatos, szabályozott irányítása, egy ökológiai rendszer önszabályozó kölcsönhatásainak az eredménye. A gravitáció, a talaj és vízi mikrobiológia, a növényzet (nád, nyár, bambusz), közvetve a nap szolgáltatják a működés energia-, és eszközigényeit.

A szennyvíz-kezelő teleppel határos a somogyvámosi víznyelés mellékága. A telep feletti és alatti mederszakaszok kijelölt pontjain és a talajvízfigyelő kutakból rendszeresen vett vízmin-ták hatásági vizsgálati eredményei szerint a szennyvízkezelés-nek nincsenek vízszennyező hatásai. Somogyvámos lakossága részéről nincs észrevétel. Külső látogatók a telepen belül is tapasztalhatták, hogy a technológia közvetlen közelségében sincs

szaghatás vagy a környezetet érintő zavaró körülmény. Az eljárás nulla szennyezés kibocsátású technológián alapul.

A szennyvíztelep létesítményei, a nádas, a tó, a fás, ill. bambusz ültetvény jól illeszkednek a látnivalók sorába, természetes élőhelyként nyújtanak védelmet a spontán betelepülő kételtű-, és madárvilágnak.

A Zöld Kereszt kihelyezett ülésén 2010 nyarán, egésznapos Krisna-völgyi látogatás során vizsgálta és értékelte az önellátó biogazdálkodás folyamatait és eredményeit, különös érdeklődéssel tekintette meg a szennyvíz kezelés létesítményeit. Az ülés résztvevői elégedetten nyilatkoztak a látottak, tapasztaltak alapján kifejezve elismerésüket.

KÁRMENTESÍTÉS

A volt katonai ingatlanok környezeti kárainak felmérésében, irányításában, a tárgyalások előkészítésében a dokumentációk készítésében és a későbbi kárelhárítási munkálatokban szakértőink is résztvettek, (dr Endrédi István, Marek Miklós, Pálmüller József, Magyar Balázs, Wittinger Gáspár)

Történelmi jelentőségű az a tény, hogy ez időszakban (1990-1993) országunk a területén több mint 1300 különböző szakember odaadó, lelkiismeretes munkája meghatározóan hozzájárult ahhoz, hogy az Egyezmény ilyen eredménnyel (0:0) megszülethetett. A későbbi kárelhárítás is erről az alapról indult.

Fontosabb adatok a volt szovjet ingatlanok környezeti káiról:

szénhidrogén származékokból:

- talajszennyezés, 2,7-3,0 millió m³ talaj
- felszín alatti vízkészlet szennyezése 1,0-1,2 millió m³ kommunális és veszélyes ("kevert") hulladék 200-220 ezer m³

A károk aránya: talaj- és felszín alatti víz 39%, élővilág, tájrombolás 28% hulladékok 18%, egyéb károk 15%

Csak a környezeti kárösszeg 60,2 milliárd Ft (akkori áron) volt, szemben az általuk kért 53,4 milliárd értékő vagyoni ellentételezéssel.

A kármentesítési munkában való szakértői részvétel csatlakozott a Nemzetközi Zöldkereszt programjához.

*Sármelléki reptér rakéta alkatrészek
sugárzás mérése*

*Szolnoki volt szovjet laktanya ólom
akkumulátorok és egyéb
veszélyes hulladékok*

ÖNKORMÁNYZATOKAT SEGÍTI TEVÉKENYSÉGÜNK

Csapóné Fellegh Ágota tagtársunk szerkesztésében "Az Önkormányzatok környezetvédelmi feladatainak ellátásához"- kézikönyvet adtunk ki. (2001)

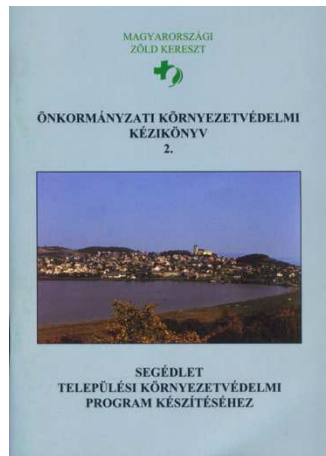
A kézikönyvek rögzítik az önkormányzati környezetvédelmi feladatokat település, megyei, fivárosi és szinten.

Települési szinten kiemelten foglalkozik hulladékgazdálkodás szervezésével és a szelektív hulladékgyűjtés bevezetésével.

A települési környezet állapotával; ezen belül a természeti környezet- zöldfelületek természetvédelmi területekkel.

Igény szerint a helyi jelentőségű természetvédelmi területek védetté nyilvánításához szükséges, a települési önkormányzatok

A települési környezetvédelmi programok készítéséhez segédlet címen jelentettünk meg kézikönyvet (2003)

képviselő-testülete hatáskörébe tartozó rendelet megalkotásával.

A könyv foglalkozik az épített környezet védelmével, zaj és rezgés elleni védelemmel és a települések állapotát befolyásoló valamennyi környezeti tényezivel.

A visszajelzések szerint a kézikönyvek segítséget nyújtottak az önkormányzatok környezetvédelmi feladatainak rögzítéséhez és a települési környezetvédelmi programok készítéséhez. Ugyanakkor javaslatokat is adtak a felmerülő problémák megoldására.

Reményeink szerint ezzel hozzájárultunk a települések fenntartható fejlődés feltételeinek biztosításához.

GONDOLATOK A KÖRNYEZETRŐL, A KÖRNYEZETVÉDELEMÉRŐL ÉS A KÖRNYEZET-ÜGYRŐL

Nem vitatható tény, hogy a teremtet világban, a természetben, a természetes környezetben minden a helyén van.

Minden folyamat a természet bonyolult és harmonikus törvényei szerint zajlik, amely földünkön kedvező létfeltételeket (víz, levegő, hőmérséklet, stb.) biztosít az emberi életnek.

Tudta ezt a sok évszázados tapasztalatokra támaszkodó, a természethez, a földhöz, az erdőhöz, a vízhez közel élő ember is, amint ezt az 1638-ban Erdélyben megjelent a levegő és a vizek tisztaságát védelmező rendelet példázza.

Érdekes meggondolni, hogy ebben az időben 1638-ban a városokban, a nagyvárosokban (pl. Párizs, London) a szennyvíz általában az utak közepén kialakított árkokban, úgynevezett vápákban folyt el, terjesztve a betegségeket, járványokat.

A természetközeli és jól szervezett erdélyi társadalom azonban már akkor védte környezetét, életterét, jogszabályt alkotott, kihirdette és be is tartotta. Elődeink megérdemlik tehát, hogy tanuljunk tőlük és hogy kellő tisztelettel gondoljunk rájuk.

Környezetvédelem anno 1638

Fogarasi Felső Széknek Prothocularis
Articulissinak rendben való írása,
mellyek ab anno 1638 emánáltattak.

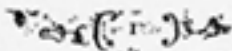
Art. 2. Az putásokban kik Városon által foly-
nak, semmi némi rusnyaságot önteni, szemetet
bélé hárni, gőstet se hordani, ányék székét se
tömlőt, bőrtet benne ártani, bűt, moskót,
dögöt és rusnya ruhákat szappalisan kívül ne
mossanak, se ne ártassanak. A borbélyak is rusnya
lőgöt bélé ne öntsének, és véres ruhákat bélé ne
mossanak. A szőcsök is bőrtet putásokban ne
ártassanak, és edgy szővel az Városon által folyó
Putásokban az VÁROS közem semmi rusnyaságot
bélé ne öntsének, se benne ne cselekedjenek,
mellyekben ha valaki deprehendáltak, először 1
forint, másodszor 2 forint, harmadszor 3 fo-

rinta et sic consequenter toties quoties büntet-
tessék meg.

Art. Az utczákon lévő Hidaknak és Gátoknak
építésére, utuknak emállásában indifferent
minden rendek tartoznak suo tempore a rendelés
szóvát segíteni, sub poena. flor. 3. toties quoties.

Art. Tüml melly igen kellésük drizkedni,
mindeneknél nyilván vagyon. Noha penig ez előt
is végerünk volt arról, mind azon által most is
végerünk ajóbban, hogy minden ember jó ké-
ményeket tartsen, azokat tisztán tartassék. Hamánit
kiválókppen Ház hijján ne tartsanak, és egyéb
helyekre is meligen ne töltsék. És ha kik ké-
ményeket tisztán nem tartják, az előbbi rendelés
szóvát 1 forint büntetésnek.

Másnak senki parancsolatya az VÁROSTól
a vizet el ne vegyék, hogy elengedő víz a Városon
ne legyen, alibquin veresed büntetésnek.

Art. 2. Az putásokban kik az VÁROSTól által folyanak, semmi né-
mi rusnyaságot önteni, szemeket bélé hárni, gőstet se hordani, á-
nyék székét se tömlőt, bőrtet benne ártani, bűt, moskót, dögöt,
is rusnya ruhák a szappalisan kívül ne mossaák, se ne ártassanak. A
borbélyak is rusnya lőgöt bélé ne öntsének, és véres ruhákat bélé ne
mossanak. A szőcsök is bőrtet putásokban ne ártassanak, és edgy
szővel az Városon által folyó Putásokban az VÁROS közem semmi
rusnyaságot bélé ne öntsének, se benne ne cselekedjenek, mel-
lyekben ha valaki deprehendáltak, először flor. 1. másodszor flor.
2. harmadszor cum fl. 3. et sic consequenter toties quoties büntet-
tessék meg.

Art. Az Utczákon lévő Hidaknak és Gátoknak építésére,
utaknak emállásában indifferent minden rendek tartoznak suo
tempore a rendelés szóvát segíteni, sub poena flor. 3. toties quoties.

Art. Tüml melly igen kellésük drizkedni, mindeneknél nyilván
vagyon. Noha penig ez előt is végerünk volt arról, mind azon által
most is végerünk ajóbban, hogy minden ember jó kémenyeket
tartsen, azokat tisztán tartassék. Hamánit kiválókppen Ház hijján ne tar-
tassék, és egyéb helyekre is meligen ne töltsék. És ha kik kémeny-
eket tisztán nem tartják, az előbbi rendelés szóvát 1. büntetésnek.

Másnak senki parancsolatya az VÁROSTól a vizet el ne ve-
gyék, hogy elengedő víz a Városon ne legyen, alibquin veresed
büntetésnek.

De megjelent a földön az ember – levette az almát a fáról –
azonnal mindent jobban akart tudni és beavatkozott a természet

rendjébe. A következményeket pedig azóta is tapasztaljuk, élvezhetjük.

Az ember által – az iparosítás, az urbanizáció és a háborúk révén - kezdeményezett beavatkozások következményei katasztrofálisak.

A természet rendjének megzavarása, a természeti törvények figyelmen kívül hagyása – vagy szándékos félremagyarázása – fenyegetően veszélyes jövő felé vezet az emberiséget.

A felelősnek nevezett, valójában felelőtlen beavatkozások hatása általában kedvezőtlen.

Maholnap az emberi életfeltételeket az emberi létet biztosító, alapfeltételek (tiszt a levegő, iható víz, hőmérséklet, stb.) kerülnek veszélybe.

Változik, romlik a talaj, a levegő, a felszíni és a felszín alatti vizek minősége. Folyamatosan nő a környezet „túlhasználata” következtében a fel nem dolgozott és/vagy fel nem dolgozható, a természetes folyamatokba vissza nem vezethető, azokat rongáló vagy elpusztító, fizikai, kémiai hulladékok agresszivitása és mennyisége.

A káros hatások következtében nemcsak az ember közvetlen életfeltételei, hanem az élővilág degradációja miatt a közvetett, távlati életfeltételek is veszélybe kerülnek.

Szükségessé vált tehát saját élihelyünk, környezetünk védelme.

Miután azonban a piac és a profit „szent tehenek”, amelyekhez hozzányúltilos, marad az utólagos, alacsonyabb hatásfokú védekezés, azaz a jól hangzó, de lényegét elfedi **környezetvédelem** kifejezés.

A tragikus folyamatot táplálja, erisíti a zörzavaros, a személyi felelősséget, kötelességet másokra áthárítani törekvő szellemi környezetszennyezés is.

Az elíbb vázolt folyamat egyenes következménye egy téves közgazdasági felfogásnak, amely szerint az érték egyetlen mérőszöke csak a pénz, illetve a profit lehet.

Ez ellen a téves, esztelen felfogás és következményei ellen önérdékből védekezni szükséges, ha nem akarjuk önmagunkat elpusztítani.

Vagyis az a meglepi és abszurd valóság, hogy az embernek azon jelenségek, folyamatok hatása ellen kell védeni a természetet, a környezetét és önmagát, melyet maga hozott létre, keletkeztetett, mértéktelenül korlátolt rövidlátó kapzsiságával, mohóságával.

A Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület tagjai és támogatói általában természetközeli emberek, erdészek, tanárok, mérnökök, mővészek, vízgazdálkodók, akik nap mint nap érzékelik a természet és a környezet kímélésének szükségességét.

Ezért a napi környezetvédelem mellett sokat tettek és tesznek az ártalmak megelőzése érdekében.

A legfontosabb a környezetkímélt, környezetbarát, a környezettel okosan gazdálkodni tudó felelős közgondolkodás kifejlesztése, amit a lehető legkorábban már az óvodás korban kívánatos elkezdni.

Ezt a célt szolgálták az Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület gyermek- és diáktáborai, a Zöld Kereszt szakmai kiadványok, a Zöld Kereszt rajzversenyek és a Zöld Kereszt által szervezett tudományos konferenciák.

A Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület felhasználva az elmúlt 20 év tapasztalatait a következő években is folytatni kívánja a megkezdett munkát.

Rendezvényeivel, kiadványaival erísíteni törekszik a felelős környezet-tulajdonosi szemléletet.

Felelősség családunkért és a környezetéért.

Felelősség lakásunkért és a környezetéért.

Felelősség utcánkért, tereinkért, városunkért és azok környezetéért.

Felelősség hazánkért és környezetéért.

Felelősség a Kárpát medencéért, Európáért és környezetéért.

Ez a közös felelősséggel való tulajdonosi gondolkodás, már nem csak a környezetvédelem. Ez több, teljesebb **környezetügy**.

Vigyázni, óvni kell folyóink, földünk tisztaságát, környezetünk minden elemét.

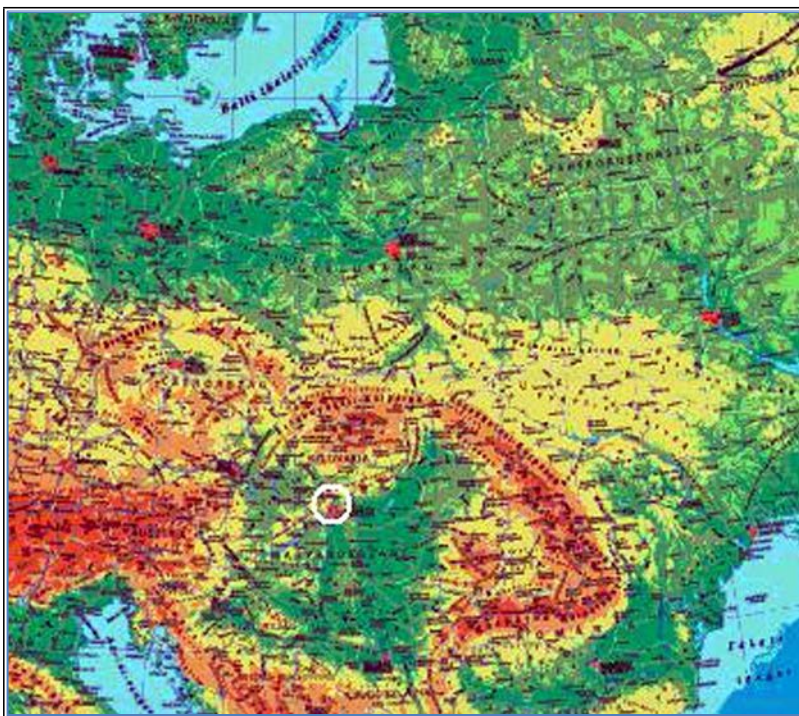
Különös értékünk a Duna és a Kárpát-medence, amely olyan, mint egy „édenkert” Európa közepén. Amely olyan természeti, környezeti adottságokkal rendelkezik, amelyekre vigyázni kell.

A Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület törekszik arra, hogy a következő években is erősítse személyes és egyesületi kapcsolatait, elsősorban a környező országok Zöld Kereszt Egyesületeivel, annak érdekében, hogy a Duna mente és a Kárpát medence valóban egy természet- környezet- és emberbarát interregionális környezetvédelmi minta-terület lehessen.

Olyan terület, amely biztosítja, az egészséges és harmonikus életfeltételeket, ahol jó dolgozni, jó pihenni, jó lélegzetet venni, ahol jó élni.

Dr. Jancsó Gábor mérnök

Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület társelnök

Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület, Budapest

TARTALOMJEGYZÉK

I. Beköszöntő	3
II. Néhány gondolat a Zöld Keresztről és programjairól ..	7
III. A Magyarországi Zöld Kereszt jelenlegi fíbb tevé- kenységi területei	
1. A Zöld Kereszt Egyesület erdészeti szekciójának tevékenysége	11
2. Zöldenergia tagozat	15
3. Természetközeli szennyvíztisztítás és megújuló energia	17
4. Kármentesítés	20
Önkormányzatokat segítő tevékenység	22
IV.Összefoglaló, jövőkép	
Gondolatok a környezetről, a környezetvédelemről és a környezet-ügyről.....	24

Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület

www.magyarzoldkereszt.eu

a Nemzetközi Zöld Kereszt (Green Cross International) tagszervezete

Green Cross International

<http://www.gcint.org>

Our Mission

<http://www.gcint.org/our-mission>

The mission of Green Cross International is to respond to the combined challenges of security, poverty and environmental degradation to ensure a sustainable and secure future. We seek solutions through dialogue, mediation and co-operation.

What We Do

- 1. Water for Life and Peace** <http://www.gcint.org/water-for-life-andpeace>
- 2. Environmental Security and Sustainability** <http://www.gcint.org>
- 3. Value Change** <http://www.gcint.org/video/green-cross-value-changeprogramme>
- 4. Social and Medical** <http://www.gcint.org>
- 5. Smart Energy** <http://www.gcint.org/smart-energy-1>

Rising global energy demand and over-reliance on fossil fuels are the main drivers of climate change. To meet the needs of over 9 billion people by 2050, energy production must double. But to protect the climate, greenhouse gas emissions must be cut by 80%. Maintaining the same path is a recipe for environmental and humanitarian disaster. Our Smart Energy programme works to foster a secure, equitable and sustainable energy future for the world. We use advocacy and practical projects to promote energy conservation and efficiency and accelerate the transition from a carbon-based economy to a clean and sustainable energy model accessible to all.